

Lesbrief Masha en de Beer van Poppentheater Koekla

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
verhaal van Masha en de Beer	
thema's	
tips bij de voorstelling	
liedjes	
BOEKEN TEKENEN EN VERHALEN VERTELLEN	5
kronkelbospad	
het verhalenboek	
verhalen dobbel	
wisselkaartjes	
toverboek	
JE EIGEN THEATER	8
schaduwtheater	
magisch theater in een doosje	
POPPEN MAKEN	10
de allereenvoudigste Masha, Beer of Krokodil	
een echte poppenkastpop	
verschijnselpop	
stokpop	
rommeltjespop	
viltbeer	
VRIENDSCHAP	13
kringgesprekken	
spel: wie hoort bij elkaar	
hoe ziet vriendschap er uit?	
HET BOS	15
bos zoektocht	
bos schatten	
ZORGEN VOOR DE NATUUR	17
boon in pot	
aardappelkijkdoos	
groen[t]e topjes	
tuinkers	
met pit	
groentetuintje	
kaboutertuintje	
BOEKEN	19
WEBSITES	20

INLEIDING

Wat leuk dat jullie naar de voorstelling van Masha en de Beer van poppentheater Koekla gaan! Ik hoop dat jullie ervan zullen genieten en dat de voorstelling jullie een beetje zal betoveren. Ik hoop ook dat de voorstelling jullie nieuwsgierigheid en verbeeldingskracht prikkelt.

Verhaal van Masha en de Beer

Christina heeft een oud boek bij haar oma op zolder gevonden en dat wil ze graag aan de kinderen laten zien. Het boek gaat over Masha en de beer. Masha is een vrolijk en beetje ondeugend meisje. Op een dag besluit de ondernemende Masha om samen met haar hondje Snoet naar het donkere bos te gaan – om paddestoelen te zoeken en naar de dieren te kijken. In het bos zingt Masha een vrolijk liedje, dat ze zelf heeft bedacht (zie in de lesbrief). Opeens ziet Masha een mooie vogel met een ei in zijn klauwen. De vogel verliest het ei en Masha rent er gelijk naar toe. Het is een groot en bijzonder ei en Masha wil het mee naar huis nemen. Op weg terug naar huis toe, raakt ze haar hondje Snoet kwijt en verdwaald. Diep in het bos komt ze bij een groot huis terecht. Er blijkt niemand thuis te zijn en ze gaat naar binnen toe. "Wat een gezellig en leuk huis" en "Wat ruikt het hier lekker" zegt Masha. Ze ziet een grote kom met paddestoelensoep en ze eet alles op. "Wie O Wie woont in dit huis" vraagt ze zich zelf af. Even later komt de bewoner – een grote bruine beer thuis en Masha verstopt zich snel in een kom. Masha is niet bang voor de beer en ze laat aan hem het grote ei zien. Wie O wie, zit in dit ei? De beer denkt dat het ei van een Olifant is, omdat het zo groot is. Masha vraagt aan de beer om het ei uit te broeden. Dat wil de beer niet doen (hij heeft wel iets beters te doen – paddestoelen zoeken voor soep) en Masha gaat het ei zelf uit broeden.

En wat denk je dat er uit het ei komt? Een vogeltje? Nee hoor, een krokodilletje. Maar dat krokodilletje heeft het heel koud, en hij wil naar zijn mama toe, helemaal in Afrika.

Masha heeft een plan om haar nieuwe vriendje naar zijn moeder te brengen. Zal het allemaal lukken?

Thema's

De thema's uit de voorstelling zijn divers.

Uiteraard zullen we een aantal spelletjes, handarbeid en liedjes over beren behandelen.

Ook over het bos en zijn bewoners – een uil, een spin, een muis, en natuurlijk de beer is een en ander te vertellen en er zijn leuke spelletjes en knutsel mogelijkheden.

Het boek waar Christina mee begint is een pop-up-boek. We zullen samen met de kinderen een eenvoudig boekje gaan maken. En er zijn nog meer manieren om een vertelling op papier te krijgen.

Een krokodil in de voorstelling vraagt natuurlijk om griezel-spelletjes voor in de klas.

Masha en de Beer zorgen goed voor het ei en later voor het krokodilletje. Zorgen voor elkaar is een belangrijk thema van de voorstelling. Andere thema's zijn: voor je zelf durven opkomen, vriendschap, niet bang zijn,

Tips bij de voorstelling

- Het is handig om de kinderen te laten plassen voor de voorstelling begint.
- Leg de kinderen uit dat de voorstelling voor iedereen het fijnst is als er niet tussendoor gepraat wordt. Zo kan iedereen goed verstaan wat er door de poppen gezegd wordt. Ook voor de poppenspeelster is het fijn als het stil is, zo kan zij zich helemaal op de voorstelling concentreren.
- Vergeet niet alle mobieltjes uit te zetten.

Deze lesbrief is speciaal gemaakt bij de voorstelling **Masha en de Beer** van poppentheater Koekla en is bedoeld voor kinderen uit groep 1 en 2. En hoewel wij natuurlijk weten dat u het bent die de lesbrief leest, richten wij ons tot de kinderen. Door ons bij het uitleggen van de lessuggesties en spelactiviteiten tot de kinderen te richten, lukt het beter de activiteiten nauwkeurig uit te leggen, nauwkeuriger dan wanneer we het aan u zouden uitleggen. We zouden al gauw denken dat u het allemaal al wel weet.

Het is niet de bedoeling dat u alle activiteiten uit deze lesbrief gaat doen. Kies uit waar u warm voor loopt, waar u enthousiast van wordt. Kies iets wat uw nieuwsgierigheid prikkelt of kies iets wat u echt nooit zou doen. Kies wat bij het seizoen past, bij uw klas en in uw omgeving.

De meeste activiteiten zijn geschikt voor de jongste tot en met de oudste kinderen uit de doelgroep. Bij iets moeilijkere activiteiten staat een minimum leeftijd. Onder het kopje "extra" staan soms suggesties om een activiteit moeilijker of eenvoudiger te maken.

Aan het eind van de lesbrief is een lijst met websites en boeken opgenomen die aansluiten bij de thema's uit de lesbrief, zodat u zelf een bepaald onderdeel eventueel verder uit kunt diepen.

Verder gaan we ervan uit dat alles met respect voor de natuur gebeurt; takken die bij een aantal activiteiten nodig zijn, rapen kinderen van de grond, ze breken ze natuurlijk niet van bomen en struiken. En als de kinderen mos of onkruid uit de natuur halen, nemen ze er hier en daar een plukje van: laat genoeg staan.

We wensen u en uw klas inspirerende, magische momenten, vol verwondering en bijzondere avonturen!

Liedje van Masha in het bos:

"Er zijn heel veel wilde dieren, wilde dieren in het bos. Als je stil bent dan kun je ze wel horen als je stil bent dan kun je ze wel zien. De muis met zijn lange staart, de eekhoorn die de nootjes spaart, de egel met stekels op zijn rug en de hele vervelende mug".

Liedje van het ei:

"Waar O waar, waar komt dit ei vandaan, wie o wie, wie heeft hem gelegd. Ik ben blij, ik vind een heel groot ei. Wie O wie, wie woont in dit ei".

Liedje van de boerderijdieren:

"Kippen op stok, pokker de pok, hebben jullie dit ei gelegd? Nee Masha nee, wij leggen eieren ja,ja, ja maar niet zoo groot! Hey koe, koetje boe, heb jij dit ei gelegd? Nee ik leg geen eieren, boeee!

Boeken tekenen en verhalen vertellen

Het kronkelbospad

Nodig:

een rol behangpapier, tekenmateriaal: bijenwaskrijt, olie pastelkrijt of kleurpotloden

Wat leuk dat je naar de voorstelling van Masha en de Beer bent geweest! Wat heb je gezien? Vond je het spannend, leuk? Wat maakte het zo spannend, leuk? Ben je al eens eerder naar een voorstelling geweest? Niet? Dan heeft de voorstelling van Masha en de Beer vast veel indruk gemaakt. En iets wat indruk maakt, daar wil je graag nog wat over vertellen. Je wilt het nog eens herbeleven of je wilt nog even bij iets stilstaan. Dat kan heel goed op het kronkelbospad.

Neem een flinke rol behangpapier. Teken er een kronkelpad op waar je overheen kunt lopen. Aan het begin van het kronkelpad teken je de eerste gebeurtenis: weet je nog waar de voorstelling mee begon? Weet je nog wat er daarna gebeurde? Teken dat een eindje verder naast het pad. Met elkaar teken je zo het hele verhaal langs het paadje. Je kunt om de beurt iets tekenen maar je kunt ook samen aan een stukje van het verhaal werken. Staat alles erop? Je kunt zo vaak over het pad lopen als je wilt en het verhaal erbij vertellen als je wilt, of lekker nog even stilstaan bij iets.

Het verhalenboek

nodig:

vellen A4 papier, krijt, verf, kleurpotloden

Maak met de klas een opsomming van wat er allemaal is gebeurd in de voorstelling. Maak daarna allemaal een tekening over een gebeurtenis uit de voorstelling. Spreek met elkaar af wie waar iets over tekent.

Als alle tekeningen af zijn bindt de juf alle tekeningen bij elkaar. Nu heb je een plaatjesboek over de voorstelling. Daar kun je later nog eens in kijken als je weer aan Masha of de Beer wilt denken.

Verhalen dobbel

Nodig:

houten blokken [2 of 3] , tekeningetjes van de figuren uit de voorstelling

Teken of plak op een aantal vierkante houten bouwblokken de figuren uit het poppenspel. Masha natuurlijk, de Beer, Krokodil, het ei. Alles wat je maar verzinnen kunt.

Als dat klaar is kun je gooien. Gooi met twee [voor de jongste kleuters] of drie [voor de oudste kleuters en groep 3] dobbelstenen. Vertel wat jij je herinnert bij de plaatjes of wat je vond van de figuur op het plaatje. Je kunt er ook je eigen verhaal mee verzinnen. Wat zou jij Masha en Beer of Krokodil laten beleven? De dobbelstenen helpen niet alleen om de voorstelling goed te herinneren en te zeggen wat je leuk vond of spannend of verdrietig maar ze helpen ook om de verhaaltjes die in je eigen hoofd zitten, tevoorschijn te laten komen.

Extra

-Je kunt het spel ook spelen met kaartjes waarop de afbeeldingen staan. Je mag dan om de beurt één of twee kaartjes trekken.

-Dit is een spel dat je met de hele klas kunt spelen dus er hoeven maar drie blokken beplakt te worden.

Wisselkaartjes

Nodig:

kaartjes met tekeningen of afbeeldingen van figuren uit de voorstelling.

Nu moeten we een paar groepjes maken van een gelijk aantal kinderen. Maak maar rijtjes van vijf of zes. Nu krijgt het kind dat achteraan de rij staat, een kaartje. Op dat kaartje staat een figuur uit de voorstelling: Masha, het ei, de Beer, het vliegtuig, de kleine of de grote krokodil. Het is fijn als de figuren die je gebruikt een beetje verschillend zijn. Nu mag het achterste kind met een vinger de figuur die op het kaartje staat tekenen op de rug van degene die voor hem staat. Die tekent wat ze heeft gevoeld op de rug van het kind voor haar. Teken/geef op die manier de figuur door naar voren. Degene die vooraan staat mag zeggen welke figuur hij/zij heeft gevoeld. Klopt het? Je mag natuurlijk niks zeggen tijdens dit spelletje. Nog een keer? Het achterste kind mag vooraan gaan staan.

Extra

-Als je al geleerd hebt om te schrijven, kun je het woord eventueel op de rug schrijven in plaats van tekenen.

-Dit spel kan je ook met tweetallen spelen. Je kunt het eventueel spelen zonder kaartjes.

Toverboek

Nodig:

rood of wit tekenpapier A4

wit tekenpapier A3

tekenmateriaal: bijenwaskrijt, olie pastelkrijt, kleurpotloden, verf, schaar

Een kunst die de dieren in het bos als geen ander beheersen, is de kunst van het verdwijnen en verschijnen; zo zie je ze en zo zijn ze weg.

De volgende oefeningen spelen met het verschijnen en verdwijnen. Deze oefening is magisch!

Hiervoor heb je een velletje rood A4 papier nodig. Je kunt een kant en klaar rood papier nemen maar je kunt ook zelf een vel kleuren. Dat kan met verf. Maar extra fijn is het om het blaadje lekker vol te krassen met kleurpotlood, bijenwaskrijt of olie pastelkrijt. Vraag de juf of de meester maar om mee te doen, dan kunnen ze ook voelen waarom krassen zo heerlijk is. Is al het wit weg gekrast of weg geschilderd? Teken nu een beer op het rode vel, of kun jij soms een beer uitknippen zonder hem eerst te tekenen? Dat mag natuurlijk ook. Knip de beer uit. Het knippen nog niet onder de knie? Geeft niks, prikken is ook prima.

Leg nu de rode beer op een wit A3 vel. Ongeveer in het midden van de linkerkant, je kunt het vel eventueel dubbel vouwen en weer open leggen om de goeie plek te vinden.

En nu komt het! Kijk met “zachte ogen” [zoals je kijkt als je dagdroomt] naar de rode beer. Beweeg je ogen niet. Tel langzaam en zachtjes tot tien [nog magischer wordt het als je na tien langzame tellen een mooi belletje of een triangel hoort]. Beweeg je ogen nu naar de witte kant van het papier.

Eventjes geduld.....ohhhhh! Gelukt? Niet? Dan proberen we het nog eens.

Extra

-Als het goed is, zie je een beer verschijnen in de complementaire kleur. Als je de beer niet ziet verschijnen, kun je de rode beer in het midden een “knoopje” geven; een stip met donker potlood of krijt. In het midden, op het witte deel van het papier, zet je ook een stip. Doe de oefening nog eens en kijk met “zachte ogen” naar de stip.

-Leuk? Misschien heeft Masha of het krokodilletje ook wel geleerd hoe ze moeten verschijnen. Probeer maar. Probeer maar of het met andere kleuren ook lukt. Doe hetzelfde met het ei, een bloem uit de tuin, de bijen of wat je maar leuk vindt. Deze oefening werkt vooral goed bij de kleurencirkelkleuren: dus bij rood, oranje, geel, groen, blauw en violet. Speel, oefen, probeer. En bovenal: verwonder!

-Maak een echt toverboek met verschillende figuren: aan de ene kant komt je gekleurde figuur en aan de andere kant is een witte bladzijde. Vertel of schrijf er een verhaal bij. Als je nog niet hebt leren schrijven, wil iemand die dat al wel geleerd heeft [uit groep 5 of 6] je misschien wel helpen. Maak een magisch versierde kaft: dit is een heel bijzonder boek!

JE EIGEN THEATER

Nu je naar de voorstelling van Koekla, de voorstelling over Masha en de Beer bent geweest, wil je natuurlijk heel graag een eigen theatertje maken om zelf voorstellingen te kunnen geven. Misschien vind je het leuk om de voorstelling die je gezien hebt na te spelen, misschien wil je liever een eigen verhaal maken, dat kan allebei. We hebben een paar ideeën hoe jullie een eigen theatertje kunnen maken.

Schaduwtheater

Nodig:

stevig tekenpapier

tekenmateriaal: bijenwaskrijt, olie

pastelkrijt of kleurpotloden

schaar of prikken

dunne, stevige stokken

afplaktape

zon of spotje[s], eventueel gekleurde lampen of lampen die van kleur veranderen

Wie vond je het leukst van de voorstelling? Teken je lievelingsfiguur. Gebruik stevig tekenpapier voor je tekening. Knip je figuur uit. O, je kunt nog niet knippen? Prikken mag ook.

Nu heb je een stokje nodig. Ga buiten stokken zoeken. Zoek mooie, dunne, stevige stokken. Heb je ze gevonden? Plak met afplaktape een stok achter je figuur. De stok moet langer zijn dan je figuur; de stok gebruik je om je figuur vast te houden en om hem mee te bewegen. Nu heb je licht nodig, want, zonder licht krijg je natuurlijk geen schaduw. Als de zon schijnt kun je in het zonlicht met je schaduwfiguur spelen. Geen zon? Gebruik dan een klemspotje als lichtbron.

Extra

-Je kunt natuurlijk meerdere figuren maken maar je kunt ook samenspelen met iemand die een andere figuur heeft gemaakt dan jij. Je kunt ook denken aan figuren als het huis van Beer, bomen of het vliegtuig. Maar misschien heb je zelf wel een hoofd vol ideetjes! Doe het maar zoals jij het graag wilt.

-Maak een echt schaduwtheater: span ergens een touw en hang er een laken over.

-Je kunt gekleurde lampen gebruiken om het extra magisch en betoverend te maken. Of wat zou er gebeuren als je twee lampen gebruikt die je van een andere kant laat schijnen? Experimenteer, probeer, geniet!

-Google op afbeeldingen: "Christian Boltanski shadow art" om warm te lopen of voor extra inspiratie!

-Een bouwlamp geeft lekker veel licht: denk wel aan de veiligheid.

Magisch theater in een doosje

Nodig:

lege lucifersdoosjes

kleurpotloden

naalden

bolletje[s] breikatoen

materiaal om te versieren: tijdschriftenpapier, goudfolie, verf, plakjuweeltjes, gouden sterretjes,

lapjes stof, bandjes en linten, stukje tekenpapier even groot als de binnenkant van het lucifersdoosje.

Heb je een leeg lucifersdoosje? Dat is fijn, daar kunnen we een minitheater van maken. Komt dat zien, komt dat zien; het kleinste theater van de hele wereld.

Schuif het lucifersdoosje uit elkaar. Versier de buitenkant. Maak er een theatertje voor Masha van, of voor je eigen hoofdrolspeler. Maak het theatertje echt bijzonder; versier met goudfolie, lapjes, sterretjes, bandjes, goudverf. Nu moet er een stevige katoenen draad door het "buitendoosje". Ja, alleen door de buitenkant. Heb je een stevige naald? Rijg daar je draad maar door. Kun je hem zelf in de naald krijgen? Nee? Vraag maar of iemand je wil helpen. Zit de draad goed? Dan zoeken we het midden van het doosje. Steek daar de naald maar door. Ja, door de voorkant en de achterkant. Trek de draad aan zodat er aan de achterkant evenveel draad is als aan de voorkant. Als je een mooie houten kraal hebt, kun je die aan de draad rijgen. Knoop de eindjes draad aan elkaar. Zo, het theatertje is klaar.

Nu Masha nog [of Beer als je wilt, of Krokodil of je eigen hoofdrolspeler].

Teken een piepklein figuurtje. Zo klein dat hij in je doosje past. Wat een gepriegel, hè! Laat hem dan in je theatertje wonen. Plak hem vast in het lege binnendoosje. Schuif nu het binnendoosje in het omhulsel. Zit het doosje dicht? Houd het doosje losjes aan de zijkant vast. Trek eens aan het touwtje. Mooi hè! Nu heb je een eigen poppentheatertje. Laat maar aan iemand zien.

POPPEN MAKEN

De allereenvoudigste Masha, Beer of Krokodil

Nodig:

een donker ogenpotlood
gele wol
stukjes bont
groen papier en plakband

De allereenvoudigste pop maak je natuurlijk van je..... vinger! Teken een gezichtje op je wijsvinger: twee ogen, een neusje, een mond, klaar. Nu nog haar haren van gele wol knippen en op je vinger plakken. Daar is Masha.

Of rol een stukje bont om je vinger met oogjes en je hebt Beer gemaakt.

Met een stukje groen papier kun je een rolletje maken om je vinger en daar de oogjes van de krokodil op tekenen.

Zet een tafel op zijn kant, hang er een mooie lap over, nodig publiek uit en je spel kan beginnen.

Echte poppenkastpop [5+]

Nodig:

lapjes katoenen stof
schaar
naald
naaigaren
schapenwol of wollen breigaren

Een echte poppenkastpop kun je met een beetje hulp zelf maken. Zullen we met Masha beginnen? Je hebt een lapje nodig dat ongeveer zo groot is als een zakdoek, in de kleur van haar gezicht. Houd je vingers omhoog en leg het lapje als een tent over je vingers. Nu schuif je een elastiekje over het lapje stof. Ongeveer tot halverwege het lapje. Je ziet al een beetje een hoofd. Nu draai je je hand om, je vingers wijzen nu naar beneden. De punten van het lapje hangen ook naar beneden. En nu, hocus pocus, stop je de punten van het lapje naar binnen door het elastiekje. Nu heb je het hoofd van Masha. Ze wil natuurlijk een jasje. Dat kun je maken van een ander lapje stof. Kies maar een mooie kleur. Vouw het lapje dubbel en naai de zijkantjes aan elkaar, in rijgsteek. Weet je hoe je een rijgsteek maakt: op en neer, op en neer. En het is handig om even een knoop in je draad te leggen, dan floept hij niet steeds uit de naald.

Als je het jasje stevig wilt maken, kun je het best telkens één keer heen en één keer terug gaan met je naald. Laat aan de bovenkant van je lapje, bij de vouw een stukje open voor je vingers, dat worden dan de handen van Masha. Voor de hals van het jasje knip je een gaatje in het midden van de vouw. Naai het jasje aan de hals van Masha. Maak haar haren van gele wol. Als je jouw pop ogen wilt geven kun je die er op tekenen met potlood. Je kunt ook kralen of knoopjes gebruiken om ogen van te maken.

Ja, nu wil je Beer of Krokodil zeker ook nog? Die maak je op dezelfde manier. In plaats van haren krijgen ze natuurlijk oren en een grote bek.

Extra:

-Je kunt een figuur uit de voorstelling maken maar misschien wil je wel iets heel anders maken. Misschien wil je wel een koning of prinses. Dan kun je die natuurlijk maken.

-Van een deuropening kun je een hele mooie poppenkast maken: draai links en rechts van de deurpost een groot schroefoog. Schuif een stok door de schroefogen en hang over de stok een grote lap tot aan de grond.

Verschijnselpop

Nodig:

tekenpapier

witte [bijenwas]kaars

verdunde verf of ecoline

Neem een wit vel papier. En een witte kaars. Teken nu Beer met de witte kaars op het papier. Als je het papier af en toe even schuin voor je houdt, zie je het kaarsvet glimmen. Tevreden over je beer? Dan gaan we toveren. Misschien wil er wel iemand komen kijken hoe jij tovert! Kies een mooie kleur [verdunde] verf of ecoline. Als je wilt kun je meerdere kleuren verf of ecoline gebruiken. Schilder je hele tekening. Hocus pocus pas, ik wou dat Beer er was.

Extra

-Je kunt ook wit olie pastelkrijt of wit waskrijt gebruiken om mee te tekenen. Maar met kaarsvet is het magischer omdat je daar bijna niks van ziet.

-Je kunt ook "tekenen" met afplaktape. Neem een groot vel papier; minimaal A3. Teken Beer. Gebruik stukjes afplaktape. Die stukjes kun je makkelijk afscheuren. Maak de verf niet te dun anders loopt het onder de tape. Schilder je tekening. Laat de verf goed drogen. Verwijder de tape. Tada!

Stokpop

Nodig:

dunne stokken, als potloden

papier

stof

verf [acryl- of plakkaatverf]

wol

lijm

Teken op papier een Beer of Masha of de krokodil en kleur ze in. Knip daarna je poppetje netjes uit. Je kunt Masha ook een jurkje van stof geven door een lapje stof op haar jurk te plakken. Of haartjes door wollen draadjes op haar hoofd te plakken.

Plak dan het poppetje op het stokje. Het stokje moet wel flink uitsteken, want daar hou je je pop mee vast.

Nu is de poppenfamilie klaar om je verhaal mee te spelen.

Rommeltjespop

Nodig:

allerlei herfstvondsten: kastanjes, eikels, eikendopjes, beukennootbolsters, sparappels, etc.

hobbylijm of houtlijm

schapenwol of katoenen watten

schoon afval zoals lege flesjes of oude doosjes

Als je geluk hebt en het is toevallig net herfst als je naar de voorstelling van Masha en de Beer bent geweest, dan heb je natuurlijk manden vol kastanjes, eikels, beukennootbolsters, sparappels en ander moois. Het is leuk om afval en natuurspulletjes door elkaar heen te gebruiken. Je kunt een plastic

flesje bijvoorbeeld als lijfje gebruiken, of een doosje. Die beplak je met papier of stof om de pop zo mooi mogelijk aan te kleden.
Plak alles vast met hobbylijm of houtlijm. Geef beer een buikje van schapenwol of katoenen watten.

Viltbeer [5+]

Nodig:

lapje vilt

schapenwol of bont

naaigaren of borduurgaren

Knip het patroontje uit. Speld het papieren patroontje op een lapje dubbel gevouwen vilt en knip het uit. Naai de randen aan elkaar, maar laat zowel onder als boven een gat open.

Neem een plukje schapenwol, vul je pop op. Naai de laatste gaten dicht.

Naai knoopjes op de plek van de ogen.

Knip een stukje bont voor zijn buik en naai of plak dat er op.

knip oortjes van vilt en naai die aan zijn kop.

Vriendschap

Vriendschap is voor iedereen belangrijk. We gaan in de volgende oefeningen vooral samen praten over wat een vriend is, hoe die er uit ziet, wat een vriend allemaal zou moeten kunnen.

Kringgesprekken

nodig: een kring van kinderen

Ga met z'n allen in een kring zitten. We gaan nu met elkaar praten over vriendschap. Het is belangrijk dat je niet alleen iets gaat zeggen, maar ook dat je goed gaat luisteren naar wat de anderen te vertellen hebben.

De juf/meester is de gespreksleider. Die stelt een vraag waar je even over moet nadenken. Als je iets wilt zeggen, steek je je hand in de lucht. Zo mag iedereen om de beurt iets vertellen over de vraag.

Vragen:

Wat vind je het belangrijkste in een vriend?

Hoeveel vrienden moet je hebben?

Wat doe je met een vriend?

Ben je altijd vrienden met de kinderen met wie je speelt? Of kun je ook spelen met kinderen die niet je vrienden zijn?

Heb je liever één allerbeste vriend of 5 best wel goede vrienden?

Zijn jongensvriendschappen anders dan meisjesvriendschappen?

Heb jij wel eens een vriendschap beëindigd?

Heb jij vrienden online? Ken je die echt?

Hoe kun je je vrienden laten weten dat je om hen geeft?

Spel: wie hoort er bij elkaar?

De kinderen gaan in tweetallen staan. Zij zijn vriendjes in dit spel. Eén tweetal verlaat de klas.

Elk van de overige tweetallen veranderen iets gemeenschappelijks aan hun uiterlijk. Je kunt allebei je broekspijpen opstropen, je mouwen opstropen, je t-shirt binnenste buiten doen, je schoenen uit, of één schoen uit doen. Je kunt ook met je handen over elkaar lopen, of handen achter je rug. Zorg ervoor dat geen tweetal hetzelfde kiest.

Als iedereen iets heeft gekozen, gaat de hele klas door elkaar staan.

De twee mogen van de gang weer de klas in komen.

Kun je zien wie er bij elkaar horen? Zet ze bij elkaar. Het tweetal dat is gevonden gaat aan de kant staan.

Spel: hoe ziet vriendschap er uit?

Bekijk de plaatjes. Denk jij dat deze kinderen vrienden zijn?

Vriendinnen?

☐ ja ☐ nee

Vrienden?

☐ ja ☐ nee

Vriendinnen?

☐ ja ☐ nee

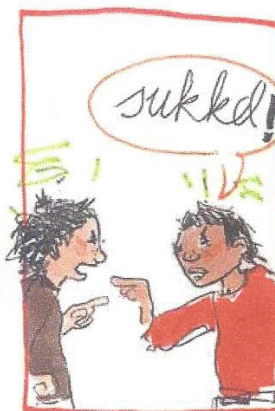
Vriendinnen?

☐ ja ☐ nee

Vrienden?

☐ ja ☐ nee

Plaatje 1: Ja, je kunt zien dat ze elkaar graag mogen. Ze lopen hand in hand en ze praten samen.

Plaatje 2 : Het lijken vrienden omdat ze samen spelen en ze hebben plezier.

Plaatjes 3: De jongen wil het meisje helpen omdat ze verdriet heeft. Doe je dat alleen met vrienden?

Plaatje 4: De drie meisjes in de voorgrond zijn waarschijnlijk wel vriendinnen, maar het meisje waar ze over roddelen is dat zeker niet.

Plaatje 5: Ze hebben ruzie. Ook vrienden kunnen ruzie hebben toch?

HET BOS

Bos zoektocht

Nodig:

een mand om schatten in te doen

eventueel wat stoepkrijt

eventueel papier en pennen [groep 3]

Masha en de Beer willen ons heel graag het mooie bos laten zien. Maar, als je iets aan iemand anders wilt laten zien, dan moet die ander natuurlijk wel kijken. Als wij niet goed kijken doen Masha en de Beer hun best voor niks! Je kunt vaak de prachtigste dingen vinden: een mooie veer, misschien wel één met strepen. Of een prachtig rode rozenbottel. Het mooiste steentje van de wereld of een heel mooi blad. Een takje met mos erop of een zonnegeel slakkenhuis. Ja, Masha laat ons wel duizend dingen zien. Soms zijn dat dingen die je echt mee kunt nemen, dingen die je vast kunt pakken. Maar het zijn ook weleens dingen die je niet kunt oprapen en vasthouden. Het zijn dingen die je alleen kunt zien, of horen, ruiken of voelen. Vergeet niet een mand of een tas mee te nemen: stel je voor dat je een echte schat vindt!

Soms vraagt Masha bijvoorbeeld aan de spinnen om de wereld te versieren met prachtige webben, van die webben vol glinsterende parels. Of ze vraagt een vogel zijn mooiste lied voor ons te zingen. Soms zie je het licht zo op de bladeren van de bomen schijnen dat het wel feest lijkt.

Hoe zou je die dingen, die dingen die je niet vast kunt pakken, nou kunnen bewaren? Weet jij iets? Ga je mee, speuren naar bos schatten? Dat speuren lukt het best als je een beetje stil wordt. Niet alleen stil van buiten maar ook van binnen. Want behalve goed kijken moet je eigenlijk ook goed luisteren. En ruiken. En voelen.

Let tijdens de speurtocht niet alleen op schatten maar ook op diersporen: misschien vind je een kabouterhuis tussen de wortels van een boom, of in een holletje in een stam. Je weet maar nooit. Zo'n huisje is leuk om in te richten, met een steen, takjes, wat mos. Dat vinden de kabouters fijn. Misschien zie je wel een kabouterpaadje, of een plekje waar het gras helemaal plat ligt; daar heeft misschien een kabouter liggen slapen. Als het op een warme dag geregend heeft en de zon gaat daarna schijnen, dan zie je weleens dat de kabouters aan het koken zijn. En als je heel veel geluk hebt, vang je een glimp op van een rode kaboutermuts. Misschien vind je wel een plekje waarvan je denkt: dit is zo'n mooi plekje daar wil vast een kabouter wonen. Dan kun je daar met takken en mos en stenen een huisje maken.

Snoep onderweg eens wat bloemenhoning; pluk maar eens een bloem van klaver, dovenetel of kamperfoelie [de kamperfoeliebessen kun je beter laten hangen, daar kun je buikpijn van krijgen]. Trek voorzichtig één bloemetje los en zuig eraan, aan de achterkant, waar de bloem aan het steeltje zat. Lekker zoet? Dat is bloemenhoning. Bijen zijn er ook dol op. Doe je ogen eens dicht en luister, luister naar de stem van de wind, het zingen van de vogels. Of hoor jij soms kaboutervoetstappen, kabouter gefluister? Voel eens aan het kriebelende gras, de ruwe stam van een boom, het zachte mos. Voel de aarde onder je [blote] voeten. Dans en spring door afgevalen blad, gooi het omhoog. Omhels een boom; voel hoe de stammen van verschillende bomen voelen. Zoek een boom die zo groot is dat je er met

allebei je armen omheen past. Zoek een boom waar je met twee handen omheen kunt, zoek een boom die zo groot is dat je er alleen samen met een vriendje omheen past. Laat een diertje over je hand kriebelen.

Extra

- Je kunt gewoon je neus volgen en toeval de ruimte geven, maar je juf of meester kan ook een route uitzetten met allerlei plekken waar je iets kunt doen, zien, ruiken, horen, of voelen.
- Neem eventueel wat stoepkrijt mee; torretjes en andere diertjes op stammen, takken en stenen kun je ermee accentueren en zichtbaar[der] maken.
- Maak [groep 3] elfjes over wat je vindt, ziet, voelt, ruikt. Een elfje is een gedichtje van elf woorden: de eerste zin heeft één woord, de tweede zin twee, de derde drie, de vierde vier en de vijfde heeft weer één woord.
- Dankjewelspel. Masha en de Beer worden er erg blij van als ze zien wat wij allemaal doen voor de planten, de bomen en de dieren. Ze worden er blij van als we zeggen: dank je wel, dat je die boom zulke mooie gekleurde blaadjes hebt gegeven of, dank je wel dat je al die prachtige pareltjes in het gras gehangen hebt. Speel het spel in een kring en zeg maar waar jij dankbaar voor bent. Fijn als afsluiting van een kabouter zoektocht.

Bos schatten

Nodig:

[lucifers]doosjes

materiaal om het doosje mee te versieren zoals,
goudfolie, lapje fluweel of andere stof, gekleurde
schapenwol, goudsterren, [goud]verf, lintjes, band,
masking tape

En, heb je een schat gevonden? Eén die je vast kunt pakken misschien? Echte schatten worden altijd zorgvuldig bewaard. Op een speciaal plekje. Ze worden gekoesterd en in speciale doosjes gedaan. Laten we een echt schatdoosje maken.

Neem een [lucifers]doosje en maak het mooi. Maak het bijzonder. Maak er een echt schatkistje van. Leg bijvoorbeeld een stukje goudfolie op de bodem, of een stukje fluweel of een plukje zachte schapenwol. Of beschilder het doosje. Goudverf! Mooi genoeg? Kan je schat erin?

Als je meerdere schatten bij elkaar wilt leggen, kun je de lucifersdoosjes in de deksel van een schoendoos doen. Dan heb je allemaal kleine vakjes. Voor allemaal kleine schatten. Nog ruimte over? Mooi! Want wie weet, vind je nog eens wat. En de schatten die je wel gevonden hebt maar die je niet vast kunt pakken, kun je die ook in een doosje bewaren? Kun je daar iets op verzinnen?

Zorgen voor de natuur

Heb je gezien hoe goed Masha en de Beer voor het ei gingen zorgen? Omdat ze er zo goed voor zorgden, kwam het ei uit.

Als je goed voor de natuur zorgt gaat alles groeien en bloeien. Meestal staan we er niet zo bij stil; een boom of een plant groeit gewoon. Klaar. Maar hoe kan dat eigenlijk? Hoe kan er nou uit een klein zaadje een hele boom groeien? Of een hele plant? Zo'n piepklein zaadje? Daar past toch geen plant in? Hoe zou het er nou uitzien in zo'n zaadje? Wat zou erin zitten? Toverkracht soms? Laten we maar eens gaan kijken! Kijken wat er onder de grond gebeurt.

boon in pot

Nodig:

glazen potten

keukenrollen

bonen

Heb je een glazen pot? En ook nog een rol keukenpapier. Mooi. Vul de glazen pot met keukenpapier. Maak het papier goed nat. Stop nu een grote boon tussen het glas en het keukenpapier zodat je de boon goed kunt zien. Zet je boon-in-pot maar voor het raam. Vergeet niet om de boon iedere dag water te geven. En vergeet al helemaal niet om telkens even te gaan kijken. Kijk goed. Nou, nou, als dat geen toverkracht is!

Extra

-Je kunt je natuurlijk blijven verwonderen maar als je het leuk vindt, kun je ook bijhouden hoe hard je boon groeit. Hoe zou je dat kunnen doen? En hoe weet je nou hoe groot de boon gisteren was of vorige week? Kun je iets verzinnen? Ik ben benieuwd!

-Houd een bonengroei wedstrijd. Welke boon is de snelste groeier? Wel alle deelnemende bonen op dezelfde plek zetten hè, anders is het een valse start.

-Als je van je bonenplant wilt oogsten kun je de boon beter in een flinke pot met potgrond zetten. Geef hem genoeg te drinken.

aardappelkijkdoos

Nodig:

aardappel

schoendoos met kijkgaatje

eventueel pot met modder

Wat? Je hebt nog niet genoeg van de groeikracht? Nou, leg dan maar eens een aardappel in een kartonnen doos. Maak er een gaatje in om door te kijken. Nu heb je een aardappelkijkdoos. Die kan er wat van hoor, die aardappel. Maar het is niet zo'n vluggerd als de boon. Je kunt de aardappel ook in een grote pot stoppen, dan kun je na een tijdje een heleboel aardappeltjes oogsten. Lekker!

groen[t]e topjes

Nodig:

topjes of onderkanten van wortel, biet, selderijknol, knolraap, prei, selderiestengel

schaaltjes

ui

hyacintglas (glas met een deuk in het midden waar de bol op kan liggen zonder het water te raken)

Je kunt nog veel meer laten groeien! De top van een wortel, een rode biet, een selderijknol of een knolraap. Snijd ongeveer twee centimeter van de bovenkant en leg dat topje in een schaalje water. Ververs het water regelmatig anders gaat het stinken. De onderkant van een selderiestengel of het kontje van een prei kun je in een bakje water zetten. Dat gaat net zo als bij de topje maar dan met de onderkant. Zet eens een ui op een hyacintglas, zo dat hij net niet met zijn buik in het water hangt. Allemaal toverkracht.

tuinkers

Nodig:

tuinkerszaad

schoteltjes of bakjes

keukenpapier, watten of potgrond

Tuinkers is zo klein dat het wel kaboutergroente lijkt. Je kunt heel makkelijk tuinkerszaad zaaien. Dat kan in een bakje met modder maar ook gewoon op een schoteltje met keukenpapier of watten. Na ongeveer een week kun je de tuinkersplantjes eten. Lekker en nog gezond ook. Wist je dat je ook kunt tekenen of schrijven met tuinkerszaad? Een letter bijvoorbeeld, de letter van je eigen naam of de letter "B" van Beer. Of je kunt Beer tekenen met de zaadjes. Het is handig als je de letter of de tekening eerst in de modder maakt met je vinger. Dan kun je in het spoor de zaadjes strooien. Je kunt ook een sjabloon gebruiken waar je de zaadjes in kunt strooien.

met pit

Nodig:

pitjes van appel, peer, sinaasappel, mandarijn

bakjes

potgrond

En, neem jij ook altijd een lekkere appel, peer, sinaasappel of een mandarijn mee naar school? Je weet vast wel dat daar pitjes in zitten. En omdat je die toch niet opeet kun je ze net zo goed in een bakje met modder stoppen. Het zijn niet van die racegroeiers als bonen, je hebt er een beetje geduld voor nodig. Maar ach, terwijl jij op je boon let, kunnen die pitjes misschien langzaam beginnen met groeien.

groentetuintje

Nodig:

een beetje ruimte

flinke potten of een kist zonder bodem

potgrond

zaden

Tjonge, het begint nu toch echt een beetje op de tuin van Masha en Beer te lijken. Met al die plantjes, al dat groen. Ik weet natuurlijk niet of jij op een school zit met een beetje een fijn plein of dat je moet spelen op een plein zo klein als een postzegel. En ik weet natuurlijk ook niet of je een beetje een sterke juf of meester hebt. Eentje die sterk genoeg is om een zak potgrond te tillen. Maar oh, wat kan er veel als je een beetje ruimte hebt en je juf of meester is sterk genoeg voor die zak potgrond. Dan kun je een echt tuintje maken. Zo één als Masha en de Beer hebben. Met van alles erin wat je maar lekker vindt. Worteltjes? Nou, dan zaaien we toch worteltjes. Liever sla? Kan ook. Pompoen? Probeer maar. De meeste groentes kun je gewoon in grote potten zaaien. Met vier planken van 90 cm lang en ongeveer 25 cm hoog kun je een echte moestuin maken. En zeg nou zelf,

wat smaakt er lekkerder dan je eigen gekweekte peultjes of de pompoen die je zo trouw water hebt gegeven. Maak van de geooogste groente samen een lekkere maaltijd.

kaboutertuintje

Nodig:

een grote schaal en eventueel een kleine schaal
potgrond
graszaad en/of tuinkerszaad
[als je beide zaaien wilt: graszaad ontkiemt later dan
tuinkers, dus zaai het iets eerder]
onkruidjes, mos
een kabouter
stenen, takken
eventueel kneedwas

Gelukkig heb ik ook nog een ideetje voor niet zulke heel erg sterke meesters en juffen of voor meesters en juffen die hun kinderen moeten laten spelen op een piepklein pleintje. Want dat piepkleine pleintje, daar kunnen ze natuurlijk niks aan doen. Voor deze tuin heb je alleen maar een grote schaal nodig en wat potgrond. Vul de schaal met potgrond. Als je wilt kun je een klein schaalpje ingraven in de aarde van de grote schaal. Als je in dat kleine schaalpje water doet, heb je een vijvertje. Nu wil je natuurlijk wat plantjes in je tuin. Zonder plantjes geen tuin. Wat wil jij graag in je Berentuin? Tuinkers, gras? Dat kun je zaaien. Dek de zaadjes maar lekker toe met wat aarde. Maar wat je ook kunt doen, is ergens, in een vergeten rommelhoekje, onkruid uitscheppen: wat madeliefjes, een pol gras, hondsdrif, een paardenbloem. Kijk maar wat er staat. Wat wil je nog meer in je tuintje? Een boompje? Een kabouter natuurlijk! Een paadje? Vogels in je boom? Varkentje? Gebruik takken en steentjes.

Extra

[aan de leerkracht]

Als u een tuintje in de klas maakt, is het ontzettend leuk om, als de kinderen er niet bij zijn, stiekem iets te veranderen in de tuin: vogeltjes in de boom, blaadjes die verkleuren. De mogelijkheden zijn eindeloos. Houd het natuurlijk: gebruik zoveel mogelijk natuurlijke materialen. Pas de veranderingen aan bij de seizoenen. Stel je voor: de kinderen komen 's ochtends in de klas en de vijver is bevroren of er ligt sneeuw. Of er is opeens een nest in de boom gemaakt. Het is voor de kinderen ontzettend spannend en magisch om telkens iets nieuws te ontdekken in het tuintje. Zo blijven ze er intens mee verbonden.

BOEKEN

De geheime tuin Frances H. Burnett *Over de magie van een tuin 10-12 jaar.*

Bibi's doodgewone dierenboek Bibi Dumon Tak *Het bijzondere van gewone diertjes 7-9 jaar.*

Eten en drinken met wilde planten Laurette van Slobbe *Allerlei heerlijke plantenrecepten.*

Wild plukken Peter Kouwenhoven, Barbara Peters *Lekkers uit de natuur.*

Groot ideeënboek voor kinderen Ute en Tilman Michalski *Inspirerende creatieve projecten.*

Met het oog op de natuur Carol Petrash *Vol seizoensideeën voor de klas en thuis.*

Kinderen moeten spelen Ruth Zechlin *Een fantastisch retro boek vol spelletjes en knutsels, af en toe nog antiquarisch te vinden.*

Outdoor, avontuurlijk buiten spelen Jo Schofield & Fiona Danks *Leuke buitenactiviteiten.*

Ga buiten spelen, op avontuur in de natuur Jo Schofield & Fiona Danks *leuke buiten activiteiten.*

De rijke bramenplukker *Sprookje van Godfried Bomans*

Vriendschap is alles door Stine Jensen *allerlei informatie over vriendschap voor kinderen*

WEBSITES

www.educare.nl tijdschrift over opgroeien in verbondenheid, boordevol ideeën

www.dekleinetuinman.nl prachtige, inspirerende, ontdektuin voor kinderen, je kunt er met je klas terecht

www.zinvoltekenen.nl tekenen vanuit de beweging

www.eetbarewildeplanten.nl allerlei leuks over eetbare wilde planten

www.sharingnature.nl bijzonder veel kinderen- in- de- natuur informatie

www.makkelijkmoestuin.nl praktische informatie over “moestuinieren” met weinig ruimte

www.vrijeschoolliederen.nl een schat aan liedjes, met bladmuziek en spelsuggesties

www.springzaad.nl Springzaad houdt zich bezig met het natuurrijker maken van schooltuinen, speelterreinen en andere kinderspeelplekken

www.landartforkids.com land-art inspiratie

Voor geweldig inspirerende schaduwkunst: Google afbeeldingen :”Christian Boltanski shadow art”

Voor inspirerende “buitenkunst”: Google afbeeldingen: “Andy Goldsworthy” of “Land Art” of “Land Art for Kids”

2019 Lesbrieft door Virga Lipman op basis van educatiemateriaal van Admar Kwant

Informatie over Poppentheater Koekla:

www.koekla.nl

Informatie en boekingen : Theaterbureau Frijns

Dionne@theaterbureaufrijns.nl

www.theaterbureaufrijns.nl

